

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 4, Article Number:D0069

FINE ARTS

Received: August 2011

Accepted: October 2011

Series : D

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

Damla Bulut

Nigde University

dbulut@nigde.edu.tr

Nigde-Turkey

**İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK PROFİLLERİNİN
FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

ÖZET

Bu araştırmada, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzik profillerinin cinsiyet, okul, sınıf, anne ve baba öğrenim düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterme durumunun tespit edilip incelenmesi ve mevcut duruma yönelik öneriler sunulması amaçlanmaktadır. Araştırmada konunun kuramsal temellerinin oluşturulması aşamasında literatür taraması yapılmış, bunun yanında örneklem grubuna anket uygulanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu sosyo-ekonomik düzeyleri farklı olan, Yozgat il merkezinde bulunan özel bir ilköğretim okulu ve bir devlet okulu ile il merkezinden uzakta bulunan bir devlet okulunun ikinci kademesinde öğrenim gören 417 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, Yozgat ilindeki ilköğretim öğrencilerinin müzik profillerinin cinsiyet, okul, sınıf, anne ve baba öğrenim düzeyi değişkenleri açısından farklılık gösterdiği, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim, İlköğretim İkinci Kademe, Müzik, Müzik Eğitimi, Müzik Profili

**EXAMINATION OF MUSICAL PROFILES OF SECOND LEVEL STUDENTS
IN PRIMARY EDUCATION IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES**

ABSTRACT

Examining musical profiles of second level students at primary education by determining its variation based on sex, school, class, mother's and father's educational background, and providing recommendations on the existing situation are aimed in this study. In the study, literature research was carried out in the phase of forming the theoretical foundations of the subject-matter and a questionnaire was applied to the sample group. Sample group of the research consists of 417 second level students attending to a private primary education school and a state-owned primary education school at Yozgat provincial center, and in a state-owned primary education school far from the provincial center, who have different socioeconomic levels. In the study it is found out that musical profiles of primary education students at Yozgat province differ in terms of sex, school, class, mother's and father's educational background.

Keywords: Primary Education, Primary Education Second Level, Music, Musical Education, Musical Profile

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Kültür bir toplumu oluşturan maddi ve manevi tüm değerleri tarihsel süreç içerisinde damıtarak biriktiren ve bu birikimi kuşaktan kuşağa aktararak zenginleşen önemli bir mirastır. Sapir'e göre kültür, varlığımızın yapısını (ilişkilerini) belirleyen, sosyal bir süreçle öğrendiğimiz uygulama ve inançların, maddi ve manevi öğelerin birliğidir (Güvenç, 2003: 100). Bu öğeler hem ayrı ayrı hem de birlikte kültürün evrensel gelişme doğrultusu ve birikimi için kendi içinde insan-doğa, insan-insan çelişkilerini çözmeye yönelik bir anlam ve amaç taşımaktadır (Kongar, 2003: 40). Bu anlam ve amaç doğrultusunda kültür durağan değil sürekli bir gelişme içerisinde ve beslendiği pek çok farklı yapıtaşları bulunmaktadır.

Müzik bu yapıtaşlarının en önemlilerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü müzik bir toplum hakkında ulaşılmak istenen çeşitli bilgileri, önemli ve belirleyici kesitleri bünyesinde barındıran temel bir kültür öğesidir (Bulut, 2008: 150). Uçan'a göre (2005a: 9) müzik kültürü, içinde onun da yer aldığı kültürün bütünü, onu oluşturan insan, onun yaşadığı dünya ve onunla birlikte tüm gök varlıklarının kapsandığı evren geçmişten günümüze süregelen ve günümüzden geleceğe uzanan bir evrim süreci içindedir. Bu süreç içerisinde müzik, diğer iletişim biçimleri gibi, insanların birbirleriyle olan ilişkilerinin baskısı altındadır ve bu ilişkilerce yönlendirilir. Bu ilişkiler küçük dinleyici gruplarındaki kişiler arası güç yapılanmasını hiyerarşik olarak yansıtabileceği gibi; müzik sektörüne, ilgili endüstrilere mensup karar alıcılar ve tüketici halk da dâhil olmak üzere, en etkili sosyal yapılanım aygıtlarının temsilcileri arasındaki ekonomik ve politik güce ilişkin ayırtlayıcı kanıtlar da ortaya koyabilir (Lull, 2000: 12). Bu durumda popüler kültür devreye girmektedir denilebilir.

Popüler kültür, gündelik yaşamın kültürüdür ve dolayısıyla gerçekliğin olumsuz yanlarından kurtulmaya yarayan ve yapay mutluluklar üreten bir kültürdür (Oktay, 1997: 23). Popüler kültürle iç içe yaşayan, aralarında neden sonuç ilişkisi bulunan kitle kültürü, popüler kültürden bağımsız düşünülmemelidir. Popüler kültürün ve kitle kültürünün toplumları rahatça etkileyebildiği günümüzde, toplumların ve milletlerin gerek genel anlamda kültürlerini, gerekse müzik birikimlerini kaybetmeden sonraki kuşaklarla sağlam kültürel miras köprüleri kurabilmelerinin tek yolu eğitimden geçmektedir (Altay, 2009:7-8).

İnsanları yetiştiren, soyut ve somut bilgileri insanlara kazandıran, onları bilimsel, sosyal, sanatsal, bedensel, toplumsal, kültürel, psikolojik ve daha birçok yönden geliştirerek, toplumsal hayata kazandıran en temel olgu eğitimdir. Bireyin müziksel beğenisini ve kültürünü etkileyen temel etken ise müzik eğitimidir.

Müzik eğitimi insanlara müziksel davranış kazandırma, insanların müziksel davranışlarını geliştirme sürecidir. Bu süreç her insanın kendi yaşantısı üzerine kurulu, kendi yaşantısı üzerinde odaklanır. Bunun yanı sıra belirli ilkelere dayalı olarak bilinçli ve amaçlı, düzenli ve yöntemli işler. Bu bakımdan müzik eğitimi bilinçli, amaçlı ve düzenli bir müziksel etkinliktir. Müzik eğitimi süreci önceden düşünülerek tasarlanır, planlanarak uygulanır, uygulanarak gerçekleşir. Bunlara göre müzik eğitimi, insanlara kendi yaşantıları yoluyla bilinçli, amaçlı ve yöntemli olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma: insanların müziksel davranışlarını kendi yaşantıları yoluyla bilinçli, amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme-dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir (Uçan, 2005b:298-299). Bu süreçte müzik eğitiminin çocuğa sağladığı faydalar; "Müzik zevkini aşlamak, milli duyguları geliştirmek, sosyal yönden geliştirmek, zamanı değerlendirmek, çocuğa ses ve kulak eğitimi vermek

ve çocukta var olan yetenekleri çıkartmak" şeklinde sıralanabilir (MEB, 1983: 43).

Müzik eğitimini sadece örgün ve yaygın eğitim kurumları çerçevesinde düşünmek yanlıştır. Çünkü bireyin benliğinin oluşması sürecinde en önemli kültürel kodların aktarıldığı iki kurum aile ve okuldur. Geleceğin bireyinin müzik profillerinin¹ temelleri öncelikle buralarda atılmaktadır. Bir başka deyişle, bireyin müzikal-kültürel kimlik oluşumu, üyesi bulunduğu kültürel çevrenin geleneksel kültürel değerleri ya da temel katmanı tarafından şekillendirilmektedir. Dolayısıyla, çocukluktan-yetişkinliğe geçişlerini farklı kültürel çevrelerde tamamlayan bireyler arasında müziği algılama, anlamlandırma, beğeni ve anımsama gibi noktalarda belirgin farklılıklar gözlenmesi doğal olacaktır. Çocuğun kültürel kişiliği ya da özgün kültürel kimliği, doğduğu andan itibaren ailesinin etkisiyle üyesi bulunduğu toplumun kültürel normları ışığında şekillenmektedir. Yetişkin bir birey olarak gelecekte sahip olacağı "müzikal-kültürel beğenilerin" temeli henüz okul çağına gelmeden, yine aile ve yakın çevresinde atılmaktadır (Paşaoğlu, 2005:239-240). Bu bağlamda yaşanan coğrafya ve onunla ilgili folklorik özellikler, eğitsel faktörler, sosyal çevre, medya ve müzik teknolojisi ile olan etkileşimler sonucu kişinin yaşamına katılan çeşitli müzikler, bu müziklerin yaratıcıları, seslendirici ve yorumlayıcıları zaman içinde bireyin duygu, düşünce, beğeni ve beceri birikimlerini etkilemekte ve müziksel gereksinimlerini karşılamaktadır (Çevik, Cafoğlu ve Sağer, 2002: 471).

Belirtilen görüşler doğrultusunda bireylerin müzik beğenilerinin onların müziksel gereksinimleri doğrultusunda oluştuğu, müziksel gereksinimlerinin ise yakın çevrelerindeki farklı değişkenlerden etkilendiği söylenebilir. Bu durumda bireylerin müziksel gereksinimlerinin ve bunları karşılama durumlarının incelenerek müzik profillerinin tespit edilmesinin ve müzik profillerinin hangi değişkenlerden etkilendiğinin belirlenmesinin, bireylerin beklentileri doğrultusunda müzikal doyuma ulaşmalarını sağlamada, onlara verilecek müzik eğitiminin niteliği belirlemede ve müzik profillerine etki eden olumsuz faktörlerin belirlenip, olumlu yöne çevrilerek, bireylerin müziksel yaşamlarına katkı sağlamasında büyük önemi vardır.

Literatürde bireylerin müzik beğenilerini, müzik dinleme tercihlerini, müzik profillerini sosyal tabakalaşma ve müzik beğenisi ilişkisini, sosyal tabakalaşmanın müzik beğenisine etkilerini, farklı açılardan ve farklı teknikler kullanılarak inceleyen pek çok araştırma bulunmaktadır (Douglas, Dorow ve Randall, 1974; Skipper, 1975; LeBlanc, 1979; Hedden, 1981; May, 1985; Holbrook ve Schindler, 1989; Hargreaves, Comber ve Colley, 1995; Montgomery, 1996; Gerro, 1999; Çevik, Cafoğlu ve Sağer, 2002; Çevik, Onuk, Akın ve Yalçınkaya, 2003; Coulangeon, 2005; İmik, 2007; Karşıcı, 2007; Sağer ve İmik, 2008; İstanbullu, 2009; Taşal, 2009; Altay, 2009; Erdal, 2009). Ancak bireylerin müzik profillerinin hangi değişkenlerden etkilendiğini, bireylerin müzik profillerini hangi değişkenlerin farklılaştırdığını inceleyen araştırmalar bulunmamaktadır.

Belirtilen nedenler ile araştırmada, Yozgat ilindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzik profillerinin cinsiyet, okul, sınıf, anne ve baba öğrenim düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterme durumunun tespit edilip incelenmesi ve mevcut duruma yönelik öneriler sunulması amaçlanmaktadır.

¹ **Müzik Profili:** Bireylerin ekonomik, kültürel, ailevi ve sosyal yapıları doğrultusunda oluşan müziksel tercihlerini, beğenilerini ifade etmektedir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Araştırma, müzik kültürünü oluşturan öğeler ışığında, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzik profillerini farklı değişkenler açısından incelemesi, bu konudaki farklılıkları tespit edip müzik profillerini etkileyen değişkenleri belirlemesi ve mevcut duruma yönelik öneriler getirmesi bakımından önemlidir. Ayrıca araştırma Yozgat ilindeki ilköğretim öğrencileri üzerinde yapılarak, ülkemizin benzer özellikler taşıyan şehirlerindeki aynı yaş grubundaki öğrencilere dair müzik eğitimcileri için bir örnek teşkil etmesi bakımından da önem taşımaktadır.

3. YÖNTEM (METHOD)

Araştırma betimsel niteliktedir. Araştırmada konunun kuramsal temellerinin oluşturulması aşamasında literatür taraması yapılmış ve ilgili verilerin toplanmasında örneklem grubuna anket uygulanmıştır.

Araştırmacı tarafından geliştirilen anket örneklem grubunun müzik dinleme özelliklerini, dinledikleri müzikleri ve sanatçıları, yaşadıkları çevredeki müzik etkinliklerini, ailelerinin konuya yönelik yaklaşımlarını ve iletişim araçlarının dinledikleri müziklere etkisini ölçmeye yönelik olan 16 sorudan oluşturulmuştur. Bu sorular özellikleri doğrultusunda evet-hayır seçenekli, çoktan seçmeli ve açık uçlu sorulara dönüştürülmüştür. Daha sonra öğrencilerin müzik profillerine etki edebileceği varsayılan değişkenler dikkate alınarak 4 kişisel bilgi sorusu bu araştırma sorularına eklenmiştir. Toplam 20 sorudan oluşan anketin kapsam geçerliğinin belirlenmesinde uzman görüşü alınmıştır. Araştırma soruları ilgili tablolarda maddeler şeklinde verilmiş, kişisel bilgi soruları ise değişken olarak alınmıştır.

Araştırmanın evrenini Yozgat ilindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencileri, örneklem grubunu ise 2008-2009 eğitim öğretim yılında Yozgat il merkezinde bulunan farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki ilköğretim okulları içerisinde tesadüfi örnekleme yoluyla belirlenen bir özel ilköğretim okulu (Özel Ergin İlköğretim Okulu) ve bir devlet okulu (Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu) ile il merkezinden uzakta bulunan bir devlet okulunun (Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu) ikinci kademesinde öğrenim gören 417 öğrenci oluşturmaktadır.

Örneklem grubunda yer alan 417 öğrencinin;

- %52'si kız, %48'i erkek öğrencidir.
- %36,9'u Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulunda, %34,8'i Özel Ergin İlköğretim Okulunda, %28,3'ü ise Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulunda öğrenim görmektedir.
- %34,8'i 6. sınıfta, %36,5'i 7. sınıfta, %28,8'i ise 8. sınıfta bulunmaktadır.
- Annelerinin %44,8'i ilkokul mezunu, %22,1'i lise mezunu, %17,7'si ortaokul mezunu, %12,9'u üniversite mezunu, % 2,4'ü ise hiç okula gitmemiştir.
- Babalarının %32,4'ü lise mezunu, %26,1'i ilkokul mezunu, %24'ü üniversite mezunu, %16,1'i ortaokul mezunu, %1,4'ü ise hiç okula gitmemiştir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen veriler istatistiksel işlemlere tabii tutulup analiz edilmiştir. İstatistiksel çözümler için SPSS paket programından yararlanılmıştır. Anılan paket programdan yararlanarak;

- Örneklem grubundaki öğrencilerin müzik profillerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılık gösterme durumunun belirlenmesinde Independent-Samples T Test uygulanmıştır.
- Örneklem grubundaki öğrencilerin müzik profillerinin okul, sınıf, anne ve baba öğrenim düzeyine göre farklılık gösterme

durumunun belirlenmesinde ise One-Way Anova Tekniği ve Scheffe Testi uygulanmıştır. Görüşler arasındaki farklılıkların test edilmesinde anlamlılık düzeyi $\alpha= 0.05$ alınmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM (RESULTS AND COMMENT)

Bu bölümde araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin müzik profillerinin cinsiyete göre farklılık durumu

(Table 1. Difference of musical profiles of students in terms of gender)

Seçenekler	Erkek			Kız			F	P
	F	\bar{X}	ss	f	\bar{X}	ss		
1.Günlük hayatta müzik dinlemekten hoşlanma durumları	200	1,06	0,23	217	1,01	0,09	2,63	0,009*
2.Müzik dinleme amaçları	194	2,67	1,27	216	2,52	1,03	1,24	0,220
3.Müzik dinleme sıklıkları	194	1,69	1,09	217	1,93	1,26	-2,11	0,035*
4.En çok dinledikleri müzik türleri	192	2,96	1,77	216	2,24	2,08	3,79	0,000*
5.En çok dinledikleri sanatçılar	192	2,96	1,77	216	2,24	2,08	3,79	0,000*
6.Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumları	200	1,59	0,49	217	1,55	0,50	0,66	0,511
7.Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıların kendilerine örnek aldıkları yönleri	84	2,45	1,24	97	2,25	1,21	1,13	0,262
8.Yaşadıkları çevrede müzik etkinliklerinin düzenlenme durumu	199	1,47	0,50	216	1,53	0,51	-1,31	0,190
9.Yaşadıkları çevrede düzenlenen müzik etkinlikleri	100	2,36	1,52	99	2,64	2,43	-,96	0,34
10.Yaşadıkları çevrede düzenli konser etkinlikleri yapılma durumu	200	1,56	0,50	217	1,57	0,50	-,34	0,736
11.Konser dinlemeye gitme durumları	200	1,17	0,38	217	1,19	0,39	-,50	0,616
12.Dinledikleri müzik tarzıyla, ailelerinin dinlediği müzik tarzlarının benzeme durumu	200	1,78	0,43	217	1,71	0,45	1,52	0,129
13.Aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumları	200	1,59	0,50	217	1,48	0,50	2,24	0,026*
14.Televizyonda ve radyoda müzikle ilgili programları izleme durumları	199	1,35	0,48	217	1,25	0,47	2,12	0,035*
15.Televizyonda ve radyoda izledikleri müzik programları	121	2,03	1,34	159	2,01	1,29	0,130	0,90
16.Televizyonda ve radyoda en çok yayınlanmasını istedikleri müzik türleri	186	3,75	2,31	213	2,82	2,48	3,88	0,000

(*) işareti farkın anlamlı olduğunu göstermektedir; $p<0.05$

Tablo 1’de yer alan öğrencilerin müzik profillerinin cinsiyete göre farklılık gösterme durumu incelendiğinde; Günlük hayatta müzik dinlemekten hoşlanma durumları, müzik dinleme sıklıkları, en çok dinledikleri müzik türleri, en çok dinledikleri sanatçılar, aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumları ile

televizyonda ve radyoda müzikle ilgili programları izleme durumları görüşlerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar, 1, 4 ve 5. sorularda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, 3, 13 ve 14. sorularda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha olumsuz görüş belirttiklerini göstermektedir.

Bu durumun erkek ve kız öğrencilerin müziğe yönelik düşüncelerindeki ve bakış açılarındaki farklılık ile yetiştirme tarzlarındaki farklılıktan kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin müziksel hazır bulunuşluk düzeylerinin ve müziksel vizyonlarının cinsiyet değişkeni açısından müzik profilini etkilediği yorumu da yapılabilir.

Tablo 2. Öğrencilerin müzik profillerinin öğrenim görülen okula göre farklılık durumu

(Table 2. Difference of musical profiles of students in terms of alma mater)

Seçenekler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
1.Günlük hayatta müzik dinlemekten hoşlanma durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,070 12,524	2 414	0,035 0,03	1,16	0,31
2.Müzik dinleme amaçları	Gruplar Arası Grup İçi	6,56 538,601	2 407	3,28 1,32	2,48	0,09
3.Müzik dinleme sıklıkları	Gruplar Arası Grup İçi	1,32 578,814	2 408	0,566 1,419	0,40	0,67
4.En çok dinledikleri müzik türleri	Gruplar Arası Grup İçi	29,82 1553,825	2 405	14,91 3,84	3,87	0,02*
5.En çok dinledikleri sanatçılar	Gruplar Arası Grup İçi	29,82 1553,825	2 405	14,91 3,84	3,87	0,02*
6.Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumları	Gruplar Arası Grup İçi	3,501 98,802	2 414	1,75 0,24	7,33	0,001*
7.Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıların kendilerine örnek aldıkları yönleri	Gruplar Arası Grup İçi	4,056 264,707	2 178	2,03 1,49	1,36	0,258
8.Yaşadıkları çevrede müzik etkinliklerinin düzenlenme durumu	Gruplar Arası Grup İçi	0,711 105,039	2 412	0,355 0,255	1,39	0,249
9.Yaşadıkları çevrede düzenlenen müzik etkinlikleri	Gruplar Arası Grup İçi	9,854 801,894	2 196	4,927 4,091	1,204	0,302

10.Yaşadıkları çevrede düzenli konser etkinlikleri yapılma durumu	Gruplar Arası Grup İçi	3,26 99,305	2 414	1,63 0,24	6,80	0,001*
11.Konser dinlemeye gitme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	1,503 60,008	2 414	0,751 0,145	5,183	0,006*
12.Dinledikleri müzik tarzıyla, ailelerinin dinlediği müzik tarzlarının benzeme durumu	Gruplar Arası Grup İçi	1,55 79,504	2 414	0,776 0,192	4,04	0,018*
13.Aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,98 104,951	2 414	0,49 0,25	1,94	0,145
14.Televizyonda ve radyoda müzikle ilgili programları izleme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,365 93,075	2 413	0,182 0,225	0,809	0,446
15.Televizyonda ve radyoda izledikleri müzik programları	Gruplar Arası Grup İçi	1,15 474,723	2 277	0,574 1,71	0,34	0,716
16.Televizyonda ve radyoda en çok yayınlanmasını istedikleri müzik türleri	Gruplar Arası Grup İçi	20,131 2355,794	2 396	10,065 5,95	1,69	0,19

(*) işareti farkın anlamlı olduğunu göstermektedir; $p < 0.05$

Tablo 2'de yer alan öğrencilerin müzik profillerinin öğrenim görülen okula göre farklılık gösterme durumu incelendiğinde; En çok dinledikleri müzik türleri, en çok dinledikleri sanatçılar, dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumları, yaşadıkları çevrede düzenli konser etkinlikleri yapılma durumu, konser dinlemeye gitme durumları ile dinledikleri müzik tarzıyla ailelerinin dinlediği müzik tarzlarının benzeme durumu görüşlerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar, 4, 5, 6, 10, 11 ve 12. sorularda Yozgat il merkezinde bulunan özel ilköğretim okulu öğrencilerinin Yozgat il merkezinde ve il merkezinden uzakta bulunan devlet okulu öğrencilerine göre daha olumlu görüş belirttiklerini göstermektedir.

Bu durumun öğrencilerin farklı sosyo-ekonomik düzeylerde yetişmelerinden ve farklı sosyo-ekonomik düzeylerde bulunmalarından kaynaklandığı, sosyo-ekonomik düzeyin artmasının müziğe yaklaşımı olumlu olarak değiştirdiği söylenebilir. Ayrıca okul değişkeninin öğrencilerin müzik profillerini etkilediği yorumu da yapılabilir.

Tablo 3. Öğrencilerin müzik profillerinin öğrenim görülen sınıfa göre farklılık durumu
(Table 3. Difference of musical profiles of students in terms of class)

Seçenekler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
1.Günlük hayatta müzik dinlemekten hoşlanma durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,017 12,578	2 414	0,008 0,030	0,278	0,757
2.Müzik dinleme amaçları	Gruplar Arası Grup İçi	9,933 535,228	2 407	4,966 1,315	3,776	0,024*
3.Müzik dinleme sıklıkları	Gruplar Arası Grup İçi	0,303 579,643	2 408	0,152 1,421	0,107	0,899
4.En çok dinledikleri müzik türleri	Gruplar Arası Grup İçi	15,252 1568,393	2 405	7,626 3,873	1,969	0,141
5.En çok dinledikleri sanatçılar	Gruplar Arası Grup İçi	15,252 1568,393	2 405	7,626 3,873	1,969	0,141
6.Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,738 101,564	2 414	0,369 0,245	1,504	0,223
7.Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıların kendilerine örnek aldıkları yönleri	Gruplar Arası Grup İçi	0,280 268,483	2 178	0,140 1,508	0,093	0,911
8.Yaşadıkları çevrede müzik etkinliklerinin düzenlenme durumu	Gruplar Arası Grup İçi	2,107 103,642	2 412	1,053 0,252	4,188	0,016*
9.Yaşadıkları çevrede düzenlenen müzik etkinlikleri	Gruplar Arası Grup İçi	1,470 810,278	2 196	0,735 4,134	0,178	0,837
10.Yaşadıkları çevrede düzenli konser etkinlikleri yapılma durumu	Gruplar Arası Grup İçi	1,765 100,801	2 414	0,883 0,243	3,625	0,027*
11.Konser dinlemeye gitme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	1,089 60,422	2 414	0,544 0,146	3,730	0,025*
12.Dinledikleri müzik tarzıyla, ailelerinin dinlediği müzik tarzlarının benzeme durumu	Gruplar Arası Grup İçi	0,157 80,898	2 414	0,079 0,195	0,402	0,669
13.Aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,373 105,560	2 414	0,186 0,255	0,731	0,482
14.Televizyonda ve radyoda müzikle ilgili programları izleme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	1,167 92,273	2 413	0,583 0,223	2,611	0,075

Tablo 3'ün devamı						
15. Televizyonda ve radyoda izledikleri müzik programları	Gruplar Arası Grup İçi	0,277 475,594	2 277	0,138 1,717	0,081	0,923
16. Televizyonda ve radyoda en çok yayınlanmasını istedikleri müzik türleri	Gruplar Arası Grup İçi	18,227 2357,697	2 396	9,114 5,954	1,531	0,218

(*) İşareti farkın anlamlı olduğunu göstermektedir; $p < 0.05$

Tablo 3'te yer alan öğrencilerin müzik profillerinin öğrenim görülen sınıfa göre farklılık gösterme durumu incelendiğinde; Müzik dinleme amaçları, yaşadıkları çevrede müzik etkinliklerinin düzenlenme durumu, yaşadıkları çevrede düzenli konser etkinlikleri yapılma durumu ile konser dinlemeye gitme durumları görüşlerinde anlamlı bir farklılık oluştuğu görülmektedir.

Öğrencilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar, 2, 8 ve 10. sorularda 8. sınıf öğrencilerinin, 6. sınıf ve 7. sınıf öğrencilerine göre, 11. soruda ise 6. sınıf öğrencilerinin 7. sınıf ve 8. sınıf öğrencilerine göre daha olumlu görüş belirttiklerini göstermektedir.

Bu durumun öğrencilerin farklı sınıflarda müziğe yönelik düşüncelerinin ve bakış açılarının farklılaşmasından ve yetiştirme tarzlarındaki farklılıktan kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin müziğe yönelik tutumlarının ve yaşadıkları çevrenin sınıf değişkeni açısından müzik profilini etkilediği yorumu da yapılabilir.

Tablo 4. Öğrencilerin müzik profillerinin anne öğrenim düzeyine göre farklılık durumu

(Table 4. Difference of musical profiles of students in terms of educational level of their mother)

Seçenekler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
1. Günlük hayatta müzik dinlemekten hoşlanma durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,148 12,446	4 412	0,037 0,030	1,229	0,298
2. Müzik dinleme amaçları	Gruplar Arası Grup İçi	4,540 540,621	4 405	1,135 1,335	0,850	0,494
3. Müzik dinleme sıklıkları	Gruplar Arası Grup İçi	0,953 578,993	4 406	0,238 1,426	0,167	0,955
4. En çok dinledikleri müzik türleri	Gruplar Arası Grup İçi	7,169 1576,475	4 403	1,792 3,912	0,458	0,766
5. En çok dinledikleri sanatçılar	Gruplar Arası Grup İçi	7,169 1576,475	4 403	1,792 3,912	0,458	0,766
6. Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumları	Gruplar Arası Grup İçi	2,912 99,390	4 412	0,728 0,241	3,018	0,018*

7.Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıların kendilerine örnek aldıkları yönleri	Gruplar Arası Grup İçi	11,753 257,010	4 176	2,938 1,460	2,012	0,095
8.Yaşadıkları çevrede müzik etkinliklerinin düzenlenme durumu	Gruplar Arası Grup İçi	2,123 103,626	4 410	0,531 0,253	2,100	0,080
9.Yaşadıkları çevrede düzenlenen müzik etkinlikleri	Gruplar Arası Grup İçi	11,705 800,044	4 194	2,926 4,124	0,710	0,586
10.Yaşadıkları çevrede düzenli konser etkinlikleri yapılma durumu	Gruplar Arası Grup İçi	0,767 101,799	4 412	0,192 0,247	0,776	0,541
11.Konser dinlemeye gitme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,463 61,048	4 412	0,116 0,148	0,781	0,538
12.Dinledikleri müzik tarzıyla, ailelerinin dinlediği müzik tarzlarının benzeme durumu	Gruplar Arası Grup İçi	1,156 79,899	4 412	0,289 0,194	1,49	0,204
13.Aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	6,346 99,587	4 412	1,586 0,242	6,563	0,000*
14.Televizyonda ve radyoda müzikle ilgili programları izleme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,217 93,223	4 411	0,054 0,227	0,239	0,916
11.Konser dinlemeye gitme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,463 61,048	4 412	0,116 0,148	0,781	0,538
12.Dinledikleri müzik tarzıyla, ailelerinin dinlediği müzik tarzlarının benzeme durumu	Gruplar Arası Grup İçi	1,156 79,899	4 412	0,289 0,194	1,49	0,204
13.Aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	6,346 99,587	4 412	1,586 0,242	6,563	0,000*

14. Televizyonda ve radyoda müzikle ilgili programları izleme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,217 93,223	4 411	0,054 0,227	0,239	0,916
15. Televizyonda ve radyoda izledikleri müzik programları	Gruplar Arası Grup İçi	10,827 465,045	4 275	2,707 1,691	1,601	0,174
16. Televizyonda ve radyoda en çok yayınlanmasını istedikleri müzik türleri	Gruplar Arası Grup İçi	35,116 2340,808	4 394	8,779 5,941	1,478	0,208

(*) işareti farkın anlamlı olduğunu göstermektedir; $p < 0.05$

Tablo 4'te yer alan öğrencilerin müzik profillerinin anne öğrenim düzeyine göre farklılık gösterme durumu incelendiğinde; Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumları ile aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumları görüşlerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar, 6. soruda anneleri ilköğretim mezunu olan öğrencilerin, anneleri ortaokul mezunu olan, anneleri lise mezunu olan ve anneleri üniversite mezunu olan öğrencilere göre daha olumsuz, 13. soruda ise anneleri üniversite mezunu olan öğrencilerin, anneleri ilköğretim mezunu olan, anneleri ortaokul mezunu olan ve anneleri lise mezunu olan öğrencilere göre daha olumlu görüş belirttiklerini göstermektedir.

Bu durumun öğrencilerin annelerinin öğrenim düzeyine göre müziğe yönelik tutum ve yaklaşım göstermelerinden ve bunun yetişme tarzlarına yansıdığından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin annelerinin öğrenim düzeyinin müzik profilini etkilediği anne öğrenim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin görüşlerinin daha olumlu olduğu yorumu da yapılabilir.

Tablo 5. Öğrencilerin müzik profillerinin baba öğrenim düzeyine göre farklılık durumu

(Table 5. Difference of musical profiles of students in terms of educational level of their father)

Seçenekler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
1. Günlük hayatta müzik dinlemekten hoşlanma durumları	Gruplar Arası Grup İçi	0,150 12,445	4 412	0,037 0,030	1,240	0,293
2. Müzik dinleme amaçları	Gruplar Arası Grup İçi	10,205 534,956	4 405	2,551 1,321	1,931	0,104
3. Müzik dinleme sıklıkları	Gruplar Arası Grup İçi	5,244 574,703	4 406	1,311 1,416	0,926	0,449
4. En çok dinledikleri müzik türleri	Gruplar Arası Grup İçi	13,914 1569,730	4 403	3,479 3,895	0,893	0,468

5.En çok dinledikleri sanatçılar	Gruplar Arası Grup İçi	13,914 1569,730	4 403	3,479 3,895	0,893	0,468
6.Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumları	Gruplar Arası Grup İçi	2,772 99,530	4 412	0,693 0,242	2,869	0,023*
7.Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıların kendilerine örnek aldıkları yönleri	Gruplar Arası Grup İçi	5,424 263,339	4 176	1,356 1,496	0,906	0,462
8.Yaşadıkları çevrede müzik etkinliklerinin düzenlenme durumu	Gruplar Arası Grup İçi	1,559 104,190	4 410	0,390 0,254	1,534	0,191
9.Yaşadıkları çevrede düzenlenen müzik etkinlikleri	Gruplar Arası Grup İçi	11,441 800,308	4 194	2,860 4,125	0,693	0,597
10.Yaşadıkları çevrede düzenli konser etkinlikleri yapılma durumu	Gruplar Arası Grup İçi	0,998 101,568	4 412	0,250 0,247	1,012	0,401
11.Konser dinlemeye gitme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	2,715 58,796	4 412	0,679 0,143	4,756	0,001*
12.Dinledikleri müzik tarzıyla, ailelerinin dinlediği müzik tarzlarının benzeme durumu	Gruplar Arası Grup İçi	1,838 79,217	4 412	0,459 0,192	2,390	0,05
13.Aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	4,091 101,842	4 412	1,023 0,247	4,137	0,003*
14.Televizyonda ve radyoda müzikle ilgili programları izleme durumları	Gruplar Arası Grup İçi	2,694 90,746	4 411	0,673 0,221	3,050	0,017*
15.Televizyonda ve radyoda izledikleri müzik programları	Gruplar Arası Grup İçi	6,699 469,172	4 275	1,675 1,706	0,982	0,418
16.Televizyonda ve radyoda en çok yayınlanmasını istedikleri müzik türleri	Gruplar Arası Grup İçi	19,684 2356,241	4 394	4,921 5,980	0,823	0,511

(*) işareti farkın anlamlı olduğunu göstermektedir; $p < 0.05$

Tablo 5'te yer alan öğrencilerin müzik profillerinin baba öğrenim düzeyine göre farklılık gösterme durumu incelendiğinde; Dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumları, konser dinlemeye gitme durumları, aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumları ile televizyonda ve radyoda müzikle ilgili programları izleme durumları görüşlerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar, 6, 11, 13 ve 14. sorularda babaları üniversite mezunu olan öğrencilerin, babaları ilkökul mezunu olan, babaları ortaokul mezunu olan ve babaları lise mezunu olan öğrencilere göre daha olumlu görüş belirttiklerini göstermektedir.

Bu durumun öğrencilerin babalarının öğrenim düzeyine göre müziğe yönelik tutum ve yaklaşım göstermelerinden ve bunun yetiştirme tarzlarına yansıdığından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin babalarının öğrenim düzeyinin müzik profilini etkilediği baba öğrenim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin görüşlerinin daha olumlu olduğu yorumu da yapılabilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

5.1. Sonuçlar (Conclusions)

Araştırma bulguları doğrultusunda cinsiyetin, öğrenim görülen okulun ve sınıfın, anne ve baba öğrenim düzeyinin öğrencilerin müzik profillerini etkilediği;

Bu doğrultuda;

- Cinsiyet değişkeninin öğrencilerin günlük hayatta müzik dinlemekten hoşlanma durumlarında, müzik dinleme sıklıklarında, en çok dinledikleri müzik türlerinde, en çok dinledikleri sanatçılarda, aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumlarında, televizyonda ve radyoda müzikle ilgili programları izleme durumlarında,
- Öğrenim görülen okul değişkeninin, öğrencilerin en çok dinledikleri müzik türlerinde, en çok dinledikleri sanatçılarda, dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumlarında, yaşadıkları çevrede düzenli konser etkinlikleri yapılma durumunda, konser dinlemeye gitme durumlarında, dinledikleri müzik tarzıyla, ailelerinin dinlediği müzik tarzlarının benzeme durumunda,
- Öğrenim görülen sınıf değişkeninin, öğrencilerin müzik dinleme amaçlarında, yaşadıkları çevrede müzik etkinliklerinin düzenlenme durumunda, yaşadıkları çevrede düzenli konser etkinlikleri yapılma durumunda, konser dinlemeye gitme durumlarında,
- Anne öğrenim düzeyi değişkeninin, öğrencilerin dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumlarında, aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumlarında,
- Baba öğrenim düzeyi değişkeninin, öğrencilerin dinledikleri ve sevdikleri sanatçıları kendilerine örnek alma durumlarında, konser dinlemeye gitme durumlarında, aileleri tarafından farklı müzik etkinliklerine teşvik edilme durumlarında, televizyonda ve radyoda müzikle ilgili programları izleme durumlarında, anlamlı bir farklılık oluşturduğu, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ulaşılan sonuçlar bireylerin müzik beğenilerinin onların müziksel gereksinimleri doğrultusunda oluştuğunu, müziksel gereksinimlerinin ise yakın çevrelerindeki farklı değişkenlerden etkilendiği göstermektedir.

5.2. Öneriler (Recommendations)

Araştırma sonuçları doğrultusunda ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin;

- Cinsiyet ayrımı olmaksızın müziğin bireysel işlevlerini yerine getirebilmelerini sağlayıcı nitelikte genel müzik eğitimi almalarının sağlanması,
- Her ilköğretim okulunda benzer niteliklerde müzik eğitimi alabilmelerine yönelik olarak okulların gerekli alt yapı ve donanım eksikliklerinin tamamlanması ve söz konusu kurumlarda görev yapan müzik öğretmenlerine kişisel ve mesleki gelişimlerini sağlayıcı hizmet içi eğitim seminerlerinin düzenlenmesi,

- Her sınıfta müziğe bakış açılarının ve yaklaşımlarının, müziksel hazır bulunuşluk düzeylerinin ve vizyonlarının geliştirilmesini sağlayacak nitelikte müzik eğitimi alabilmelerini sağlayıcı iyileştirici çalışmaların yapılması,
- Nitelikli müzik eğitimi alabilmeleri ve bu konuda desteklenebilmeleri için eğitim düzeyi gözetmeksizin ebeveynlere yönelik olarak, müziğin işlevleri, müzik eğitiminin gerekliliği ve önemi konularında bilgilendirici toplantıların yapılması, önerilmektedir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Altay, E., (2009). Yozgat İlindeki İlköğretim Düzeyi Öğrencilerinin Müzik Profillerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
2. Bulut, D., (2008). İlköğretim II. Kademe Müzik Öğretmenlerinin Geleneksel Müziklerimizin Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi: Cilt: 32, Sayı: 1, ss: 149-161.
3. Coulangeon, P., (2005). Social Stratification of Musical Tastes: Questioning the Cultural Legitimacy Model. Revue Française de Sociologie: Cilt:5, Sayı:5, ss: 46.
4. Çevik, S., Cafoğlu, Z. ve Sağer, T., (2002). Üst Düzey Kamu ve Özel Sektör Yöneticilerinin Yaşamlarında Müziğin Etkileri. 21. yy Başında Türkiye'de Müzik Sempozyumu. Ankara, Bildiriler Kitabı, ss: 471-486.
5. Çevik, S., Onuk, Ö., Akın, Ö. ve Yalçınkaya, B., (2003). Cumhuriyetin 80. yılında Gazi Üniversitesi Gençliğinin Yaşamında Müziğin Yeri ve İşlevleri. Cumhuriyetin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, Malatya, Bildiriler Kitabı, ss: 26-37.
6. Douglas, R.G., Dorow, L.G., and Randall, A., (1974), Music Listening Preferences of Elementary School Children. Journal of Research in Music Education: Cilt:22, Sayı:4, ss: 284-291.
7. Erdal, B., (2009). Müzik Tercihi ve Kişilik İlişkisi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi: Cilt: 35, Sayı: 2, ss: 188-196.
8. Gerro, T.K., (1999). Cultural Consumption and Social Stratification: Leisure Activities, Musical Tastes, and Social Location. Sociological Perspectives: Cilt: 42, Sayı:4, ss: 627-646.
9. Güvenç, B., (2003). İnsan ve Kültür. İstanbul: Remzi Kitabevi.
10. Hargreaves, D. J., Comber, C., Colley A., (1995). Effects of Age, Gender, and Training on Musical Preferences of British Secondary School Students. Journal of Research in Music Education: Cilt: 43, Sayı: 3, ss: 242-250.
11. Hedden, S.K., (1981). Music Listening Skills and Music Listening Preferences. Bulletin of the Council for Research in Music Education: Cilt: 65, ss: 16-26.
12. Holbrook, M.B. and Schindler, R.M., (1989). Some Exploratory Findings on the Development of Musical Tastes. The Journal of Consumer Research: Cilt: 16, Sayı:1, ss: 119-124.
13. İmik, Ü., (2007). Sosyal Statünün Müziksel Beğeniye Etkileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

14. İstanbullu, S., (2009). İçanadolu Bölgesinde Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümünde Eğitim Gören Kırsal Kökenli ve Kent Kökenli Öğrencilerin Müzik Profillerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
15. Karşıcı, G., (2007). Müzik Beğenisinde Kültürel Etkenler: Bir fMRI Çalışması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
16. Kongar, E., (2003). Kültür Üzerine. İstanbul: Remzi Kitabevi.
17. LeBlanc, A., (1979). Generic Style Music Preferences of Fifth-Grade Students. Journal of Research in Music Education: Cilt: 27, Sayı:4, ss: 255-270.
18. Lull, J., (2000). Popüler Müzik ve İletişim. Çeviren: İblag, Turgut, İstanbul: Littera Müzik.
19. May, W.V., (1985). Musical Style Preferences and Aural Discrimination Skills of Primary Grade School Children. Journal of Research in Music Education: Cilt: 33, Sayı:1, ss: 7-22.
20. MEB, Komisyon, (1983). Altı Yaş Çocuklarının Eğitim Öğretimi İçin Öğretmen Rehberi. Ankara: MEB Yayınları.
21. Montgomery, A.P., (1996). Effect of Tempo on Music Preferences of Children in Elementary and Middle School. Journal of Research in Music Education: Cilt:44, Sayı:2, ss: 134-146.
22. Oktay, A., (1997). Türkiye'de Popüler Kültür. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
23. Paşaoğlu, S., (2005). Bulgaristan, Macaristan ve Türkiye'de Okutulan İlköğretim Müzik Dersi Kitaplarında Halk Kültürlerinin Yeri. Müzik Sempozyumu, Kayseri, Bildiriler Kitabı, ss: 239-240.
24. Sağer, T. ve İmik, Ü., (2008). Müziksel Beğenide Sosyal Statünün Rolü. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi: Sayı: 24, No: 1, ss: 273-291.
25. Skipper, J.K., (1975). Musical Tastes of Canadian and American College Students: An Examination of the Massification and Americanization Theses. The Canadian Journal of Sociology: Cilt: 1, Sayı:1, ss: 49-59.
26. Taşal, B., (2009). Şarkı Sözlerinde Şiddet Ögesi: Aksaray İli İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileriyle Yapılan Bir Çalışma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
27. Uçan, A., (2005a) Geçmişten Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü (2. Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi.
28. Uçan, A., (2005b). Müzik Eğitimi. Ankara: Evrensel Müzikevi.